

**ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ІВАНИЦЬКА Наталія Олександрівна

УДК 342.9

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ
ПРАВОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2025

Дисертацією є кваліфікованою науковою працею на правах рукопису.

Робота підготовлена здобувачем самостійно.

Робота виконана у ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом».

Науковий керівник –

доктор юридичних наук, професор
МУРАВІОВ Кирило Володимирович,
ректор ПрАТ «Вищого навчального закладу
«Міжрегіональна Академія управління
персоналом».

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор
МУЗИКА-СТЕФАНЧУК
Оксана Анатоліївна,
завідувачка кафедри фінансового права
Київського національного університету імені
Тараса Шевченка;

кандидат юридичних наук, доцент
ПАВЛЮК Наталія Михайлівна,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Інституту права, психології та інноваційної
освіти Національного університету
«Львівська політехніка».

Захист відбудеться «29» травня 2025 року о 11.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.142.02 ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитись на офіційному сайті <https://research.maup.com.ua/specialized-academic-councils/d-26-142-02.html> та у Міжнародному бібліотечно-інформаційному центрі імені Ярослава Мудрого ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

Автореферат розіслано «28» квітня 2025 р.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Тетяна АРІФХОДЖАЄВА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність досліджуваної теми не викликає сумнівів, з огляду на сучасні реалії динамічних суспільно-політичних і економічних змін, які на сьогодні супроводжують розвиток України. Останні десять років наша держава перебуває у динамічному русі до членства в Європейському Союзі. Одним із ключових інструментів оцінки прогресу є звіт Європейської комісії в межах Пакету розширення Європейського Союзу. Так, у звіті за 2024 рік, представленому 30 жовтня 2024 року в Брюсселі Україна отримала комплексну оцінку виконання зобов'язань, зокрема у сфері реформування системи вищої освіти. Європейська інтеграція України вимагає перетворення освіти на простір, де цінності не лише проголошуються, а й реалізуються, що створює образ держави, заснованої на принципах свободи, відповідальності та верховенства права.

Вища правова освіта – це саме та сфера, де формується професійна компетентність та етичні погляди майбутніх фахівців. Отже, реформування правової освіти постає не просто як бажаний крок, а як нагальна необхідність, що продиктована потребою адаптації до нових внутрішньодержавних та міжнародних викликів, інтеграції в європейський освітній простір і забезпечення високої конкурентоздатності випускників у юридичній сфері.

Актуальність обраної теми визначається потребою в розробці нових адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні, які б дозволили адаптувати надання освіти в сфері права до інтеграційних вимог, умов воєнного стану та після воєнної відбудови. Нагальною є необхідність розробки концептуальних підходів до організації освітнього процесу майбутнього правника враховуючи активні процеси цифровізації навчання. Внесення відповідних змін до законодавства про вищу освіту щодо більш глибокого занурення студентів в практичний досвід в період навчання допоможе готувати більш адаптованого до майбутньої юридичної професії професіонала (Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правового регулювання правової освіти» (Додаток Є).

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Дослідженню питань публічного адміністрування в галузі освіти приділяв увагу Р. Щокін. Проблеми адміністративно-правового регулювання вищої освіти стали предметом досліджень М. Курка. Адміністративно-правовому забезпеченню вищої юридичної освіти присвятила свої наукові праці О. Яра. Досліджувана тематика фрагментарно розглянута у працях таких учених як: І. Варава, С. Головка, Н. Потапенко, А. Заєць, А. Ключко, А. Іванцова, Н. Морська, Я. Ювсечко, І. Вербовський, В. Татаренко, Н. Ногас, В. Тернавська, Р. Майданик, О. Кот, В. Палеха, А. Крулевський, О. Новікова, В. Савіцька, Б. Грушецького, О. Акімова, В. Антонюка, В. Уложенко, Л. Пшеничної, М. Головатого та ін.

Однак, аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що питання адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні, зокрема сучасні виклики та перспективи розвитку даної галузі не знайшли належного висвітлення. Зазначена тематика на науковому рівні розкрита лише частково та

фрагментарно, у зв'язку з чим й обумовлена доцільність та актуальність цього дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обрана тема дослідження належить до пріоритетних у галузі адміністративного права. Дисертацію виконано відповідно до Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 рр., затвердженої Постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21; Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р., ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII; Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV; Стратегії реформування державного управління України на 2022–2025 рр., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р; Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106; загального плану науково-дослідної роботи ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом» на 2019–2024 рр.: «Дослідження теоретико-методологічних основ розвитку української державності в контексті світових модернізаційних процесів формування національних громадянських суспільств: політичний, юридичний, економічний, соціальний, психологічний та управлінський аспекти» (ДР № 0119U100492).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні на основі аналізу сучасних викликів та перспектив.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких *завдань*:

- визначення особливостей правової освіти, як об'єкта адміністративно-правового регулювання;
- проаналізувати нормативно-правову базу реформування правової освіти;
- підкреслити проблеми якості правової освіти в Україні;
- дослідити питання впливу процесів цифровізації на правову освіту;
- провести аналіз адміністративно-правових інструментів реалізації реформ у правовій освіті;
- вказати особливості взаємодії державних органів та освітніх установ у процесі реформування;
- визначити особливості правового регулювання діяльності освітніх закладів, які займаються підготовкою юристів;
- розкрити особливості вдосконалення нормативно-правової бази освіти;
- дослідити інноваційні підходи до підготовки юристів в умовах цифрової трансформації;
- дослідити значення імплементації європейських стандартів у систему правової освіти України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері правового регулювання правової освіти в Україні.

Предмет дослідження - адміністративно-правові засади реформування правової освіти в Україні.

Методи дослідження. Методологічне підґрунтя дисертаційного дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, застосування *діалектичного методу* сприяло дослідженню сутності правової освіти, як об'єкта адміністративно-правового регулювання та опису кола проблем якості правової освіти в Україні, аналізу нормативно-правової бази реформування правової освіти та дослідженню правового регулювання діяльності освітніх закладів, що займаються підготовкою юристів (підрозділи 1.1 – 1.3, 2.3).

За допомогою загальнонаукового методу *дедукції*, здійснюючи аналіз від загального до спеціального, сформовано поняття та розкрито зміст, юридичну природу правової освіти як об'єкта адміністративно-правового регулювання, досліджено адміністративно-правові інструменти реалізації реформ у правовій освіті та інноваційні підходи до підготовки юристів в умовах цифрової трансформації (підрозділи 1.1-1.4, 2.1, 3.2). Метод *індукції* дав змогу узагальнити емпіричний матеріал та інші джерела дослідження, і на цій основі сформувані наукові узагальнення (підрозділи 1.1, 3.1-3.3).

Методи *аналізу та синтезу* використовувались в межах кожного підрозділу, що допомогло сформуванню основні висновки та отримані результати (підрозділи 1.1-1.4, 2.1-2.3, 3.1-3.3). *Формально-логічний метод* сприяв аналізу змісту національних та європейських стандартів, що існують у сфері адміністративно-правового забезпечення реформування правової освіти (підрозділ 3.1-3.3). *Логіко-семантичний метод* був використаний майже в кожному підрозділі дисертації у рамках аналізу наукових поглядів та позицій (підрозділи 1.1-1.4, 2.1-2.3, 3.1-3.3). Застосування *структурно-функціонального методу* сприяло виокремленню форм та методів взаємодії державних органів та освітніх установ у процесі реформування правової освіти, а також дослідженню питання про формування професійних компетентностей та правової культури студентів (підрозділи 2.2, 3.3). *Метод прогнозування* дозволив сформувані пропозиції щодо удосконалення нормативно-правової бази освіти (підрозділ 3.1, додаток Е).

Важливу роль у дослідженні відіграло використання *спеціально-наукових методів: історико-правового, порівняльно-правового та методу тлумачення (інтерпретації) норм права* (підрозділ 2.3, 2.2, додаток Д). Вибраний методологічний інструментарій дав змогу всебічно проаналізувати адміністративно-правові засади реформування правової освіти, виділити сучасні виклики та визначити перспективні напрямки удосконалення сфери правової освіти в Україні.

Нормативну основу роботи становлять Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Науково-теоретичною основою дисертації стали теоретико-методологічні розробки та дослідження вітчизняних і іноземних фахівців із загальної теорії держави і права, конституційного, адміністративного інформаційного та міжнародного права, а також порівняльно-правові дослідження.

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності органів публічної адміністрації, які забезпечують реалізацію реформування правової освіти, зокрема, узагальнена практика адміністративної діяльності Міністерства освіти і науки України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексним дослідженням, що спрямоване на визначення сутності, ключових характеристик та кола адміністративно-правових відносин, які виникають у процесі організації та реалізації реформування правової освіти. У результаті дослідження сформульовано нові науково-обґрунтовані теоретичні положення та пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства, яке формує адміністративно-правові засади правової освіти в Україні.

У результаті проведеного дослідження сформульовано низку положень, висновків і пропозицій, зокрема:

вперше:

- у результаті науково-практичного аналізу та порівняння термінів «юридична освіта» та «правова освіта» виявлено розбіжність обсягу формування навичок та компетенцій у термінах «юридична освіта» та «правова освіта», вищезазначене дало можливість зробити висновок, що правова освіта є ширшим поняттям ніж юридична освіта. Правова освіта є об'єктом адміністративно-правового регулювання.

- у результаті аналізу терміну адміністративно-правове регулювання через призму існуючих доведених думок українських та міжнародних науковців сформульовано авторське визначення адміністративно-правового регулювання у сфері освіти, під яким запропоновано розуміти цілісну і взаємопов'язану систему правових норм, визначених процедур та організаційно-управлінських механізмів, які зорієнтовані на забезпечення ефективного державного управління освітньою сферою;

- доведено, що правова освіта в Україні на сьогодні має низку проблем, які потребують вжиття адміністративно-правових заходів щодо реформування. Аргументовано, що до основних завдань щодо усунення проблем в сфері, що досліджується належать: чітке розмежування юридичної освіти та підготовки кадрів для сфери правоохоронної діяльності; посилення критеріїв вступу на юридичні спеціальності; впровадження жорстких вимог до ліцензування та акредитації закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку правників; забезпечення прозорого розподілу державного фінансування на основі здобутків для навчання майбутніх правників; модернізація освітніх програм у сфері права з акцентом на професійну етику, практичну підготовку, вивчення правової системи Європейського Союзу (*Acquis Communautaire*); активніше впровадження міжнародної академічної мобільності; надання студентам вибору підсумкового контролю знань (вибір між здачею єдиного державного кваліфікаційного іспиту

(ЄДКІ) та написанням магістерського дослідження); активізація боротьби з корупцією, академічною доброчесністю;

- в результаті проведеного аналізу теоретичних джерел запропоновано узагальнена модель інноваційного навчання у закладах вищої освіти, представлено перелік інноваційних методів навчання правничих дисциплін та наведено авторську класифікацію удосконалених методів викладання правничих дисциплін;

- у результаті аналізу наукової літератури сформульовано дефініцію поняття «правова культура студента», під якою запропоновано розуміти систему правових уявлень і поглядів, знань і навичок, правових цінностей щодо стану правової реальності, завдяки яким студент може здійснювати правомірну поведінку та виявляти громадсько-правову активність. Визначено складові елементи правової культури;

- на основі аналізу Європейських стандартів у сфері забезпечення якості освіти концептуально визначено основні напрямки та пропозиції щодо реформування правової освіти такі як: структура правової освіти (запровадження наскрізної підготовки правників є порушенням права на освіту); запровадження альтернативної форми атестації правників поряд з ЄДКІ; акцент на практичну підготовку здобувачів вищої юридичної освіти через більшу взаємодію з органами місцевого самоврядування; впровадження в закладах вищої освіти викладання дисципліни «нормотворча діяльність». Ключовий акцент зроблено на впровадженні процедур контролю за якістю освіти та на якості роботи спеціалізованих агенцій.

удосконалено:

- підходи до визначення основних напрямків взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування, освітніх установ, бізнесу у процесі підготовки майбутніх правників;

- теоретико-правові підходи до аналізу правового регулювання діяльності освітніх закладів, які займаються підготовкою юристів;

- стан аналітичного забезпечення законопроектної роботи в напрямі покращення розвитку та функціонування закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку студентів за спеціальністю «081 право» та «262 правоохоронна діяльність»;

- підходи до реформування системи правової освіти та запропоновано впровадження програми безперервної правової освіти населення;

- багатосторонню модель взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування, освітніх установ та бізнесу у сфері пошуку додаткових альтернативних способів фінансування оплати за навчання;

- шляхи якісної інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій в освітній простір, таких як: (E-learning, LLL – Lifelong Learning, MOOC – Massive Open Online Courses, Media Learn, STEM освіта);

дістали подальшого розвитку:

- методологічні основи та підходи до вивчення правового регулювання діяльності вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку правників;

- думка про необхідність розвитку державного приватного багатостороннього партнерства щодо пошуку альтернативних способів фінансування навчання;

- наукові положення про необхідність розширення мобільності студентів, викладачів та адміністративно-управлінського персоналу;

- обґрунтування потреби активнішої участі студентів та закладів вищої освіти у соціальному житті населення шляхом масштабного запровадження роботи юридичних клінік.

- вивчення генези правової освіти в Україні через призму впливу пандемії та повномасштабного вторгнення на зміну адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні. Запропоновано власну періодизацію історичних етапів розвитку правової освіти в Україні, виокремлено п'ять періодів (Додаток Е);

- обґрунтування потреби імплементації до національного законодавства про освіту міжнародних підходів і стандартів щодо цифровізації правової освіти. Запропоновано Програму впровадження цифровізації в освітній процес з підготовки майбутніх правників;

- детальний аналіз положень «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки» та Проекту Операційного плану на 2025-2028 роки, доведено підтримання важливості стратегічних цілей для реформування у сфері вищої освіти таких як: ефективність, довіра, якість, інтернаціоналізація, привабливість.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дослідженні теоретичні положення, конкретні пропозиції та рекомендації вже використовуються або можуть бути використані в таких сферах:

- *науково-дослідницька сфера* - як основа для подальших наукових розробок у напрямі адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні (*Довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи Іваницької Н.О. у науково-дослідній роботі ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» від 24 жовтня 2024 року № 4326/1*);

- *правотворча діяльність* – для розробки нормативно-правових актів, що регулюють право на доступ до системи правової освіти у вищих навчальних закладах державної та приватної форм власності, а також у практиці, зокрема державних органів, у процесі формування та реалізації державної політики та державного управління в сфері вищої освіти (*Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Іваницької Н.О. у діяльність Управління освіти Дубенської міської ради від 3 березня 2025 р. № 338*);

- *практична та правозастосовна діяльність* – для підвищення ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері співробітництва та доступу до здобуття вищої правової освіти, а також для підсилення експертної роботи контролюючих органів у сфері забезпечення якості вищої. *Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Іваницької Н.О. у діяльність Ради адвокатів Рівненської області від 4 березня 2025 р. вих. № 15-1*);

- *освітній процес* – під час вивчення та викладання дисциплін «Адміністративне право України», «Адміністративне процесуальне право

України», «Фінансове право України», «Інформаційне право» для написання підручників, науково-практичних посібників, розробки методичних рекомендацій (*Довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Іваницької Н.О. у діяльність Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*).

Особистий внесок здобувача. Дослідження виконано здобувачем самостійно. Усі результати роботи та сформульовані висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора. Для аргументації окремих положень роботи використовувалися праці інших учених, на які зроблено посилання.

Апробація результатів дослідження. Результати, що розкривають основні положення дисертації, сформульовані пропозиції та висновки було оприлюднено зокрема на: XVII Міжнародній науково-практичній конференції «Становлення та розвиток правової держави: проблеми теорії та практики» (м. Миколаїв, 26 грудня 2024 р.) та IX Міжнародній науково-практичній конференції «Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності».

Публікації. Основні результати дисертації викладено в 5 наукових працях, з-поміж яких 2 статті – у наукових виданнях, віднесених до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у міжнародному фаховому виданні та 2 статті – у наукометричній базі Scopus, 2 тез доповідей у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які логічно об'єднують десять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено її мету, завдання, об'єкт і предмет, викладено методологічну і теоретичну основу роботи, що характеризують її наукову новизну, розкриті теоретичне і практичне значення отриманих результатів, наведено дані про апробацію результатів дослідження та їх публікацію, а також структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові основи реформування правової освіти» містить чотири підрозділи у яких здійснено теоретичний і правовий аналіз наукової літератури та законодавства, досліджено нормативно-правові джерела й праці вчених, а також узагальнено науковий матеріал.

У **підрозділі 1.1 «Правова освіта як об'єкт адміністративно-правового регулювання»** визначено етимологію поняття «юридична освіта» та правова освіта»; доведено, що правова освіта є ширшим поняттям ніж юридична освіта. Правова освіта виступає об'єктом адміністративно-правового регулювання, яке є цілісною і взаємопов'язаною системою правових норм, визначених процедур та організаційно-управлінських механізмів, що зорієнтовані на забезпечення ефективного державного управління освітньою сферою.

Підрозділ 1.2 «Нормативно-правова база реформування правової освіти» на підставі аналізу норм чинного законодавства та наукової доктрини, визначено,

що нормативно-правова база реформування правової освіти становить собою комплексну систему нормативно-правових актів.

У підрозділі 1.3 «Проблеми якості правової освіти в Україні» розглянуто випадки та причини виникнення проблем у сфері якості правової освіти. Правовий і теоретичний аналіз та дослідження наукового та правового джерельного фундаменту з питань якості правової освіти в Україні дали змогу з'ясувати основні проблеми.

У підрозділі 1.4 «Вплив цифровізації на правову освіту» доведено концептуальну важливість впливу цифровізації на правову освіту та нагальну необхідність впровадження в освітній процес нових методів та інструментів здобуття знань з використанням останніх досягнень цифрових технологій.

Запропоновано під впливом цифровізації на правову освіту розуміти – процес впровадження та використання цифрових технологій і переведеної в цифрову форму інформації під час здійснення освітнього процесу майбутнього правника та провадження навчального процесу з використанням інструментів цифрових технологій.

Автором розроблено та запропоновано взяти до відома Програму впровадження цифровізації в освітній процес з підготовки майбутніх правників (табл. 1).

Таблиця 1

Програма впровадження цифровізації в освітній процес з підготовки майбутніх правників

№ з/п	Мета програми	Застосування на практиці
1.	Набуття чи поглиблення теоретичних знання студентів та викладачів у сфері впровадження цифровізації в освітній процес.	- Введення в навчальний план навчальної дисципліни «право цифровізації». - В межах вибірових модулів запровадити викладання таких дисциплін як: «Цифрове укладання договорів», «Кримінальне право ІТ-сфери», «FinTech та PayTech», «Правове регулювання використання штучного інтелекту», тощо. - Впровадження додаткових сертифікованих програм, курсів для майбутніх правників та юристів практиків: «Програмування для юриста», «ChatGPT як адвокат», «ІТ юрист», тощо.
2.	Набуття та поглиблення практичних знань студентів та викладачів у сфері впровадження цифровізації в освітній процес.	- Організація стажувань (національних та міжнародних) у компаніях які дотичні до цифрових технологій, ІТ компаніях, юридичних

		компаніях, що займаються практикою у сфері цифрових технологій. - Організація програм стажування для студентів у Міністерстві цифрової трансформації України. - Організація програм обміну студентами та викладачами для перейняття досвіду в іноземних університетах, які вже мають структурні підрозділи чи кафедри права цифровізації.
3.	Набуття та поглиблення теоретичних знань та практичних вмінь використання інструментів цифровізації в навчальному процесі та юридичній практиці.	- Організація практикумів щодо правильного використання застосунків штучного інтелекту. - Організація та проведення практикумів щодо правильного використання цифрових платформ Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams. - Організація та проведення практикумів щодо правильного використання технологій LLM

Авторська розробка показує, що реалізація вищезазначених напрямів впровадження цифровізації в освітній процес підготовки майбутніх правників покращить якість правової освіти не лише студентів правників, але і населення держави в цілому.

Розділ 2 «Адміністративно-правові засади реформування правової освіти» містить три підрозділи.

У підрозділі 2.1 «Адміністративно-правові інструменти реалізації реформ у правовій освіті» запропоновано ввести в правовий обіг категорію «адміністративно-правові інструменти реалізації реформ у правовій освіті», під якою розуміти зовнішньо виражену дію органів публічної адміністрації в сфері освіти, яка являє собою чітко визначену сукупність прийомів і засобів, застосування яких приводить до юридичних наслідків, що здійснюються в межах компетенції та з метою реалізації реформ у сфері правової освіти.

До інструментів реалізації реформ у сфері правової освіти в Україні запропоновано віднести: адміністративні нормативні акти (Стратегії розвитку вищої освіти в Україні, регіональні стратегії розвитку освіти), адміністративні індивідуальні акти, адміністративні договори, інші акти у сфері правової освіти (плани заходів, інвестиційні програми, проекти спрямовані на розвиток сфери правової освіти, тощо).

Використано системний підхід та проведено систематизацію адміністративно-правових інструментів реалізації реформ у правовій освіті, шляхом виокремлення чотирьох груп інструментів: *перша група* – нормативно-правові акти в сфері освіти, що мають загальнодержавний характер і багаторазове

застосування; *друга група* – індивідуальні адміністративні акти у сфері реалізації реформ у правовій освіті; *третья група* – адміністративний договір; *четверта група* – акти-плани, програми, проекти.

У підрозділі 2.2 «Взаємодія державних органів та освітніх установ у процесі реформування» доведено, що наявність взаємодії державних органів, ВНЗ та бізнесу через державне приватне партнерство саме у процесі реформування правової освіти буде запорукою побудови якісного правового демократичного суспільства. Виокремлено принципи на яких базується взаємодія державного та приватного сектору у процесі здобуття правової освіти, а саме: принцип багатосторонності партнерства; принцип довготривалого партнерства; принцип інтернаціональності; принцип рівності; принцип відкритості; принцип дотримання конструктивного діалогу; принцип взаємної довіри.

Науковою новизною є запропонована Модель ефективного багатостороннього державного приватного партнерства щодо кваліфікованої підготовки майбутніх правників (рис. 1). Визначено основні та додаткові суб'єкти багатостороннього партнерства.

Запропоновано план реалізації Моделі багатостороннього державного приватного партнерства щодо підготовки майбутніх правників, яка має наступний вигляд: пошук кандидата отримати правову освіту; надіслання пропозицій органами державної влади, органами місцевого самоврядування пропозицій кандидатів з переліку талановитої молоді бізнесу (стейкхолдерам) щодо розгляду питання про участь в пілотному проекті та пропозиції щодо створення та членства в Робочій групі з питань державно-приватного партнерства та співробітництва в галузі розвитку та реформування правової освіти; прийняття розпорядження голови органу державної влади чи органу місцевого самоврядування про створення Робочої групи та затвердження Положення про неї; укладання Договору про державне приватне партнерство зі всіма суб'єктами пілотного проекту та розробка Робочою групою Програми розвитку державно-приватного партнерства в галузі реформування та удосконалення системи доступу до здобуття вищої юридичної освіти; активна робота Робочої групи; послідовна реалізація запланованих заходів для досягнення поставлених цілей; аналіз та оцінка рівня досягнення бажаних результатів; оформлення результатів для фіксування успішного досвіду.

Запропоновано план реалізації Моделі багатостороннього державного приватного партнерства щодо підготовки майбутніх правників, яка має наступний вигляд: пошук кандидата отримати правову освіту; надіслання пропозицій органами державної влади, органами місцевого самоврядування пропозицій кандидатів з переліку талановитої молоді бізнесу (стейкхолдерам) щодо розгляду питання про участь в пілотному проекті та пропозиції щодо створення та членства в Робочій групі з питань державно-приватного партнерства та співробітництва в галузі розвитку та реформування правової освіти; прийняття розпорядження голови органу державної влади чи органу місцевого самоврядування про створення Робочої групи та затвердження Положення про неї; укладання Договору про державне приватне партнерство зі всіма суб'єктами пілотного проекту та розробка Робочою групою Програми розвитку державно-приватного

партнерства в галузі реформування та удосконалення системи доступу до здобуття вищої юридичної освіти; активна робота Робочої групи; послідовна реалізація запланованих заходів для досягнення поставлених цілей; аналіз та оцінка рівня досягнення бажаних результатів; оформлення результатів для фіксування успішного досвіду.

Рис. 2.1 Модель ефективного багатостороннього державного приватного партнерства щодо кваліфікованої підготовки майбутніх правників

У підрозділі 2.3 «Правове регулювання діяльності освітніх закладів, які займаються підготовкою юристів» сформульовані результати впровадження та реалізації запропонованої Моделі багатостороннього державного приватного партнерства щодо підготовки майбутніх правників через втілення в життя Пілотного проекту «Правова освіта без обмежень» є гарною ініціативою та адміністративно-правовим інструментом для покращення якості правової освіти.

Розділ 3 «Перспективи та напрями реформування правової освіти в Україні» містить три підрозділи в яких проаналізовано інноваційні підходи до підготовки юристів у сучасних реаліях розвитку правової системи в Україні.

У підрозділі 3.1 «Вдосконалення нормативно-правової бази освіти» науковою новизною є запропонований Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання правничої освіти» (Додаток Є). Запропоновано внести зміни до Закону України «Про освіту», а саме: у частині 5 статті 5 запропоновано

розширити формулювання, передбачивши здійснення правової просвіти населення. У межах цієї ініціативи доцільним є створення юридичних клінік при кожному закладі вищої освіти з юридичним факультетом; у абзацах 1 та 2 частини 1 статті 21 (Спеціалізована освіта) запропоновано доповнення щодо визначення спеціалізованої освіти як форми освітньої діяльності мистецького, спортивного, військового, правоохоронного або наукового спрямування. До Закону України «Про повну загальну середню освіту» у частині 1 статті 15 (Виховний процес) додати положення, що виховний процес повинен включати формування розуміння необхідності навчання протягом життя та правової просвіти. Закон України «Про вищу освіту», а саме абзац 3 частини 2 статті 6 (Атестація здобувачів освіти) доповнити, дозволивши закладам вищої освіти застосовувати різні форми атестації поряд із ЄДКІ, за умови проведення таких заходів в онлайн-форматі з відеоспостереженням та веденням запису. Також пропонується розширити перелік платних послуг на основі статті 73 Закону України «Про вищу освіту». У ньому можна передбачити надання абітурієнтам навчання із використання штучного інтелекту для аналізу документів, роботи з освітніми платформами, створення презентацій тощо.

У підрозділі 3.2 «Інноваційні підходи до підготовки юристів в умовах цифрової трансформації» систематизовано та запропоновано перелік інноваційних підходів до викладання правничих дисциплін через використання нових активних методів навчання, а саме: кейсовий метод, рольові ігри, симуляції, моделювання правових ситуацій, метод публічних виступів та інтерв'ю, тощо. Наголошено на необхідності використання цифрових технологій під час здобуття правової освіти. Особливий акцент робимо на ідеї «навчання впродовж життя» (lifelong learning, LLL), яка є ключовою для професіоналів у сфері права.

Доведено, що підготовка сучасного юриста як висококваліфікованого та конкурентоспроможного спеціаліста вимагає від закладу вищої освіти створення інноваційного Smart-комплексу навчальних дисциплін. До такого запропоновано включити інтерактивні презентації, SCORM-пакети, цифрові Smart-підручники, навчальні відеоматеріали та інші ресурси, які базуються на використанні онлайн-інструментів, хмарних технологій та мультимедійних засобів.

Установлена необхідність застосування методу «media learn», тобто навчання за допомогою медіа у навчальному процесі майбутніх правників. Цей метод є особливо результативним. Використання медіа відкриває можливість моделювати проблеми, інтегровані у складні соціальні контексти, що сприяє формуванню практичних навичок студентів.

У підрозділі 3.3 «Імплементация європейських стандартів у систему правової освіти України», сучасні напрямки розвитку правової освіти класифіковано за соціально-економічними (глобалізація та інтернаціоналізація освітніх процесів, формування уніфікованої освітньої системи, а також посилення соціальної мобільності); політичними (відхід від біполярної моделі міжнародної співпраці, утворення глобальних надтериторіальних структур); правовими (вдосконалення законодавства з метою усунення бар'єрів, які перешкоджають реалізації ефективних механізмів міжнародного співробітництва в галузі освіти) ознаками.

Ураховуючи позитивний іноземний досвід запропоновано імплементацію європейських стандартів у систему правової освіти України здійснювати через оновлення та удосконалення нормативно-правової бази реформування правової освіти; процесуальні зміни процесу здобуття вищої правової освіти; підняття рівня правової культури; посилення міжнародного співробітництва.

Установлено, що імплементація європейських стандартів в сфері правової освіти має не лише переваги, а й певні виклики та труднощі. Серед таких виділяємо: недосконалість пропозиції, щодо зміни структури юридичної освіти, введення «наскрізної» підготовки правників; відміна від заочної форми здобуття вищої правової освіти; впровадження атестації правників лише шляхом здачі ЄДКІ (Єдиного кваліфікаційного іспиту), відсутність альтернатив; скорочення годин проходження практики та обмеження фінансування правових стажувань; відсутність розмежувань між здобувачами освіти за спеціальністю «право» та «правоохоронна діяльність».

ВИСНОВКИ

У дисертації наведене теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, щодо визначення адміністративно-правових засад реформування правової освіти, а також шляхів їх удосконалення. За результатами проведеного дослідження сформовано положення та висновки науково-теоретичного та практичного характеру, що спрямовані на досягнення поставленої в дисертації мети:

1. Визначено, що «юридична освіта» - це процес фахової підготовки правників, що охоплює взаємообумовлену і взаємопов'язану діяльність педагогів і здобувачів вищої освіти. «Правова освіта» - це процес здобуття знань, що на інтелектуальному, ідеологічному та емоційно-психологічному рівнях сприяє легітимізації законів, формує правову культуру, головним елементом якої є повага до Конституції та права загалом. В результаті проведеного дослідження робимо висновок, що правова освіта є ширшим поняттям ніж юридична освіта. Правова освіта є об'єктом адміністративно-правового регулювання.

2. Узагальнено, що адміністративно-правове регулювання освіти є цілісною і взаємопов'язаною системою правових норм, визначених процедур та організаційно-управлінських механізмів, які зорієнтовані на забезпечення ефективного державного управління освітньою сферою. До ключових напрямків адміністративно-правового регулювання освіти віднесено: - формування необхідної правової бази та забезпечення умов для діяльності навчальних закладів усіх рівнів і типів; - визначення чітких правил, обов'язків та прав для всіх учасників освітнього процесу, включаючи учнів, студентів, педагогічних працівників, адміністрацію закладів освіти та органи влади; - організація постійного моніторингу за дотриманням норм законодавства у сфері освіти, включаючи контроль за якістю надання освітніх послуг.

3. Нормативно-правова база реформування правової освіти становить собою комплексну систему нормативно-правових актів.

4. Визначено основні проблеми у сфері якості правової освіти, а саме: - розбалансованість системи правової освіти (велика кількість ЗВО, які готують юристів, але не пропонують належної якості; комерціалізованість правової освіти; відсутність прогнозу кадрових потреб щодо осіб з правовою освітою; відсутність обґрунтування кваліфікаційних вимог до посад, де вимагається наявність юридичної освіти); - відсутність конкуренції у правовій освіті; - система вступу у правничі школи не гарантує відбір мотивованих та здатних до навчання абітурієнтів; - організація навчання в правничих школах не відповідає сучасним потребам ринку; - недостатність ефективного та незалежного контролю результатів навчання; - низька педагогіко-професійна компетентність викладацького складу у деяких вищих навчальних закладах, які забезпечують юридичну освіту.

5. Запропоновано під впливом цифровізації на правову освіту розуміти – процес впровадження та використання цифрових технологій і переведеної в цифрову форму інформації під час здійснення освітнього процесу майбутнього правника та провадження навчального процесу з використанням інструментів цифрових технологій. Автором розроблено та запропоновано взяти до відома Програму впровадження цифровізації в освітній процес з підготовки майбутніх правників.

6. Висунуто пропозицію щодо введення в правовий обіг категорії «адміністративно-правові інструменти реалізації реформ у правовій освіті», під якою розуміти зовнішньо виражену дію органів публічної адміністрації в сфері освіти, яка являє собою чітко визначену сукупність прийомів і засобів, застосування яких приводить до юридичних наслідків, що здійснюються в межах компетенції та з метою реалізації реформ у сфері правової освіти.

7. До інструментів реалізації реформ у сфері правової освіти в Україні запропоновано віднести: адміністративні нормативні акти (Стратегії розвитку вищої освіти в Україні, регіональні стратегії розвитку освіти), адміністративні індивідуальні акти, адміністративні договори, інші акти у сфері правової освіти (плани заходів, інвестиційні програми, проекти спрямовані на розвиток сфери правової освіти, тощо).

8. Використано системний підхід та проведено систематизацію адміністративно-правових інструментів реалізації реформ у правовій освіті, шляхом виокремлення чотирьох груп інструментів: *перша група* – нормативно-правові акти в сфері освіти, що мають загальнодержавний характер і багаторазове застосування; *друга група* – індивідуальні адміністративні акти у сфері реалізації реформ у правовій освіті; *третья група* – адміністративний договір; *четверта група* – акти-плани, програми, проекти.

9. Зроблено висновок, що наявність взаємодії державних органів, ВНЗ та бізнесу через державне приватне партнерство саме у процесі реформування правової освіти буде запорукою побудови якісного правового демократичного суспільства. Виокремлено принципи на яких побудована взаємодія державного та приватного сектору у процесі здобуття правової освіти, а саме: принцип багатосторонності партнерства; принцип довготривалого партнерства; принцип інтернаціональності; принцип рівності; принцип відкритості; принцип

дотримання конструктивного діалогу; принцип взаємної довіри. Запропоновано модель взаємодії державного та приватного сектору у процесі здобуття правової освіти, визначено основні та додаткові суб'єкти такої взаємодії.

10. Запропоновано план реалізації Моделі багатостороннього державного приватного партнерства щодо підготовки майбутніх правників, яка має наступний вигляд: пошук кандидата отримати правову освіту; надіслання органами державної влади, органами місцевого самоврядування пропозицій кандидатів з переліку талановитої молоді бізнесу (стейкхолдерам); створення Робочої групи щодо обговорення пілотного проекту про впровадження ефективного багатостороннього державного приватного партнерства щодо кваліфікованої підготовки майбутніх правників з затвердженням Положення про неї; укладання Договору про державне приватне партнерство між суб'єктами пілотного проекту та розробка Робочою групою Програми розвитку державно-приватного партнерства; активна робота Робочої групи; послідовна реалізація запланованих заходів для досягнення поставлених цілей; аналіз та оцінка рівня досягнення бажаних результатів; оформлення результатів для фіксування успішного досвіду. Розроблену Модель багатостороннього державного приватного партнерства щодо підготовки реалізувати через втілення в життя Пілотного проекту «Правова освіта без обмежень».

11. Узагальнено результати наукових досліджень, здійснених низкою учених та визначено, що формування нормативно-правової бази освіти має бути спрямоване на визначення правових, організаційних і фінансових основ для забезпечення інноваційного розвитку системи національної освіти. Науковою новизною є запропонований Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення правового регулювання правової освіти» (Додаток Є).

12. Систематизовано та запропоновано перелік інноваційних підходів до викладання правничих дисциплін через використання нових активних методів навчання, а саме: кейсовий метод, рольові ігри, симуляції, моделювання правових ситуацій, метод публічних виступів та інтерв'ю, тощо. Наголошено на необхідності використання цифрових технологій під час здобуття правової освіти. Особливий акцент зроблено на ідеї «навчання впродовж життя» (lifelong learning, LLL), яка є ключовою для професіоналів у сфері права.

13. Запропоновано використання наступних сучасних цифровізаційних інструментів у процесі викладання правових дисциплін. Доведено, що підготовка сучасного юриста як висококваліфікованого та конкурентоспроможного спеціаліста вимагає від закладу вищої освіти створення інноваційного Smart-комплексу навчальних дисциплін. До такого запропоновано включити інтерактивні презентації, SCORM-пакети, цифрові Smart-підручники, навчальні відеоматеріали та інші ресурси, які базуються на використанні онлайн-інструментів, хмарних технологій та мультимедійних засобів. Установлена необхідність застосування методу «media learn», тобто навчання за допомогою медіа у навчальному процесі майбутніх правників.

14. Запропоновано імплементацію європейських стандартів у систему правової освіти України здійснювати через оновлення та удосконалення

нормативно-правової бази реформування правової освіти; процесуальні зміни процесу здобуття вищої правової освіти; підняття рівня правової культури; посилення міжнародного співробітництва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в українських та міжнародних наукових фахових виданнях:

1. Іваницька, Н. О. (2024). Дослідження взаємозв'язку між правовою освітою та формуванням правосвідомості громадян в умовах сучасного суспільства. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*, (2(30), 23-28. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2024-2\(30\)-23-28](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2024-2(30)-23-28)
2. Іваницька Н. (2024). Аналіз ефективності сучасної системи юридичної освіти в Україні: ідентифікація та вивчення ключових проблем. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки*, (2(70), 32-37. <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2024.2.7>
3. **Natalia Iwanicka**. Charakterystyka roli wspolpracy mi^dzynarodowej w podnoszeniu edukacji prawnej na Ukrainie poprzez przyzmat interakcji z partnerami m i^dzy narodo wy m i. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2024, № 3 (63). Page. 202-209. / Наталія Іваницька. Характеристика ролі міжнародного співробітництва у вдосконаленні юридичної освіти в Україні через призму взаємодії з міжнародними партнерами. *Науковий журнал KELM*, Випуск № 3 (63), 2024. С. 202-209. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.32>.

Статті у наукових виданнях, що індексуються в наукометричній базі

Scopus:

4. Tarasenko, I., Tarasenko, O., Chernysh, O., Buhaiko, Y., & **Ivanytska, N.** (2024). Governance strategies for university-level education amidst Ukraine's postwar reconstruction and growth. *Multidisciplinary Reviews*, 8, 2024spe056. DOI: <https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe056>
<https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/7290>
5. Havryliuk, A. , Pletsan, K. , **Ivanytska, N.** , Potapova, N. , Kuznetsova, O. (2024). Synergy of social and institutional transformations in higher education in the context of post-war recovery: foreign experience for Ukraine | Sinergia de las transformaciones sociales e institucionales en la enseñanza superior en el contexto de la recuperación de posguerra: experiencia extranjera para Ucrania. *Salud, Ciencia y Tecnologia - Serie de Conferencias* , 3, 1129. DOI: <https://doi.org/10.56294/sctconf20241129>

Тези доповідей на науково-практичних конференціях:

6. Іваницька Н. Імплементация європейських стандартів у систему правової освіти України. Становлення та розвиток правової держави: проблемитеорії та практики: Матеріали XVII міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 26 грудня 2024р. Львів –Торунь : Liha-Pres, 2024. 114-115.

7. Іваницька Н.О. Вплив воєнного стану на зміст вищої юридичної освіти в Україні: сучасні виклики та напрямки реформування. *Науковий часопис Міжрегіональної академії управління персоналом. Проблеми модернізації України*. Випуск 17, 2024. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності». С. 359-363.

АНОТАЦІЯ

Іваницька Н. О. Адміністративно-правові засади реформування правової освіти в Україні: сучасні виклики та перспективи. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису*.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом». – Київ, 2025.

Дисертацію присвячено науковим дослідженням адміністративно-правових засад реформування правової освіти в Україні, зокрема викликів та перспектив на шляху її розвитку. В дослідженні виявлено основні тенденції та сформульовано пропозиції щодо реформування освіти, а також досліджено вплив цифровізації на правову освіту. Одержані у процесі дослідження наукові результати дають підстави для висновків, які мають як теоретичне, так і практичне значення.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена необхідністю розробки на теоретичному рівні нових підходів до реформування правової освіти в Україні через призму використання цифрових технологій, а також для розробки практичних пропозицій щодо покращення адміністративно-правового регулювання реформування правової освіти в нашій державі.

У роботі обґрунтовано особливості процесу реформування правової освіти. У такому контексті встановлено, що правова освіта в сучасній Україні формується під впливом складних і динамічних процесів суспільно-політичного середовища, в якому розвивається країна. Цей процес охоплює кілька фундаментальних аспектів, зокрема створення умов для ефективного функціонування верховенства права, розвиток громадянського суспільства, а також активну інтеграцію у європейський правовий простір. На тлі цих змін трансформується характер взаємин між державою і громадянами, що зумовлює підвищення рівня індивідуальної відповідальності та самостійності.

Досліджено, основні етапи розвитку правової освіти на теренах України. Загалом доведено, що сучасні виклики реформування правової освіти в Україні мають масштабний і багатовимірний характер.

У процесі дослідження встановлено, що впровадження в освітній процес інноваційних методик, орієнтованих на реалізацію принципів особистісно спрямованої освіти, є важливим кроком до досягнення спільної мети. Це дозволяє не тільки вдосконалити якість правової освіти майбутніх юристів, але й сприяє формуванню антикорупційного світогляду, що стає ключовим фактором у

підготовці сучасних фахівців, здатних до етичної, відповідальної діяльності у сфері юриспруденції.

Доведено, що адміністративно-правові аспекти забезпечення якості освіти мають формуватися через ефективну систему законодавства та інституційних механізмів, які здійснюють об'єктивний процес оцінювання якості освітніх послуг. Відзначається, що нинішня фрагментарність нормативних положень створює необхідність їх консолідації у вигляді єдиного нормативно-правового акту, наприклад, спеціального розділу Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту». Такий метод підходу до регулювання стане не тільки логічним кроком для удосконалення законодавчої бази, але й забезпечить відповідність із практиками європейських країн, де існує централізований і прозорий механізм управління освітніми процесами. Завдяки такій системі можливо досягти балансу між законодавчою ясністю та інституційною ефективністю.

У дослідженні встановлено, що перспективні напрямки розвитку системи вищої освіти в Україні повинні формуватися на основі принципів стійкості, інноваційності та адаптивності, враховуючи складні умови післявоєнного періоду, який визначає ключові вектори національного прогресу. У цьому контексті центральним завданням стає інтеграція інноваційних рішень у сфері вищої правової освіти, які мають базуватися на сучасних тенденціях цифрової трансформації, новітніх педагогічних методах, а також активному впровадженні технологій штучного інтелекту. Особливу увагу автор зосереджує на широкому застосуванні методів цифрового навчання, розробці адаптивних віртуальних освітніх платформ, інтерактивних засобів навчання та створенні багатофункціональних цифрових середовищ для студентів і викладачів. Також автор звертає увагу на необхідності гармонізації освітніх програм відповідно до міжнародних, європейських і глобальних стандартів якості, що надасть можливість інтегруватися у світовий освітній і науковий простір, розширювати доступ до нових дослідницьких платформ і розвивати спільні міжнародні проекти. Окрім того, важливим кроком на шляху до модернізації є розвиток державно-приватного партнерства (держава=бізнес=освіта), яке має стати дієвим механізмом для залучення фінансових ресурсів, створення ефективної взаємодії між структурами державної влади, бізнесом і університетською спільнотою. Така співпраця сприятиме фінансуванню перспективних наукових розробок і стане потужним рушієм економічної та технологічної реконструкції країни.

У дослідженні визначено, що одним із найбільш перспективних напрямів сучасних цифрових освітніх інновацій стало активне впровадження компонентів STEM-освіти у навчальний процес юридичних дисциплін.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що цифрова трансформація задає новий вектор переосмислення традиційних підходів до викладання у системі вищої юридичної освіти.

Автором запропоновано та сформульовано основні інноваційні підходи до підготовки юристів в умовах цифрової трансформації. Підкреслено важливість формування професійної компетентності та правової культури студентів. Наголошено на важливості імплементації європейських стандартів у систему правової освіти України.

Ключові слова: правова освіта, адміністративно-правові засади, реформування правової освіти, цифровізація, виклики реформування, адміністративно-правове регулювання, освітні заклади, нормативно-правова база, система правової освіти України.

SUMMARY

Ivanytska N.O. Administrative and legal principles of reforming legal education in Ukraine: modern challenges and prospects. - *Qualifying scientific work as a manuscript.*

The thesis for the degree of Candidate of Juridical Sciences on speciality 12.00.07 «Administrative law and a process; financial law; information law». – PrJSC «Higher educational institution «Interregional Academy of Personnel Management». – Kyiv, 2025.

The dissertation is devoted to scientific research on the administrative and legal principles of reforming legal education in Ukraine, in particular the challenges and prospects for its development. The study identifies the main trends and formulates proposals for reforming education, and also examines the impact of digitalization on legal education. The scientific results obtained in the process of the study provide grounds for conclusions that have both theoretical and practical significance.

The relevance of the chosen research topic is due to the need to develop new approaches to reforming legal education in Ukraine at the theoretical level through the prism of the use of digital technologies, as well as to develop practical proposals for improving the administrative and legal regulation of reforming legal education in our country.

The work substantiates the peculiarities of the process of reforming legal education. In this context, it is established that legal education in modern Ukraine is formed under the influence of complex and dynamic processes of the socio-political environment in which the country is developing. This process encompasses several fundamental aspects, including the creation of conditions for the effective functioning of the rule of law, the development of civil society, and active integration into the European legal space. Against the background of these changes, the nature of relations between the state and citizens is transforming, which leads to an increase in the level of individual responsibility and independence.

The main stages of the development of legal education in Ukraine have been studied. In general, it has been proven that the current challenges of reforming legal education in Ukraine are large-scale and multidimensional.

In the process of research, it was established that the introduction of innovative methods into the educational process, focused on the implementation of the principles of personally oriented education, is an important step towards achieving a common goal. This allows not only to improve the quality of legal education of future lawyers, but also contributes to the formation of an anti-corruption worldview, which becomes a key factor in the training of modern specialists capable of ethical, responsible activity in the

It is proven that the administrative and legal aspects of ensuring the quality of education should be formed through an effective system of legislation and institutional

mechanisms that implement an objective process of assessing the quality of educational services. It is noted that the current fragmentation of regulatory provisions creates the need for their consolidation in the form of a single

regulatory legal act, for example, a special section of the Law of Ukraine "On Education", "On Higher Education". Such a method of approach to regulation will not only be a logical step for improving the legislative framework, but will also ensure compliance with the practices of European countries, where there is a centralized and transparent mechanism for managing educational processes. Thanks to such a system, it is possible to achieve a balance between legislative clarity and institutional efficiency.

The study found that promising directions for the development of the higher education system in Ukraine should be formed on the basis of the principles of sustainability, innovation and adaptability, taking into account the difficult conditions of the post-war period, which determines the key vectors of national progress. In this context, the central task is the integration of innovative solutions in the field of higher legal education, which should be based on modern trends in digital transformation, the latest pedagogical methods, as well as the active implementation of artificial intelligence technologies. The author focuses particular attention on the widespread use of digital learning methods, the development of adaptive virtual educational platforms, interactive learning tools, and the creation of multifunctional digital environments for students and teachers. The author also draws attention to the need to harmonize educational programs in accordance with international, European, and global quality standards, which will provide an opportunity to integrate into the global educational and scientific space, expand access to new research platforms, and develop joint international projects. In addition, an important step on the path to modernization is the development of public-private partnerships (state=business=education), which should become an effective mechanism for attracting financial resources and creating effective interaction between state authorities, business, and the university community. Such cooperation will contribute to the financing of promising scientific developments and will become a powerful driver of the country's economic and technological reconstruction.

The study determined that one of the most promising areas of modern digital educational innovations was the active introduction of STEM education components into the educational process of legal disciplines.

As a result of the study, it was found that digital transformation sets a new vector for rethinking traditional approaches to teaching in the system of higher legal education.

The author proposed and formulated the main innovative approaches to training lawyers in the context of digital transformation. The importance of forming professional competence and legal culture of students was emphasized. The importance of implementing European standards in the legal education system of Ukraine was emphasized.

Key words: legal education, administrative and legal principles, reform of legal education, digitalization, challenges of reform, administrative and legal regulation, educational institutions, regulatory and legal framework, legal education system of Ukraine.

Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 25.04.2025. Замовлення 43.

Надруковано в «МП Леся».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.

«МП Леся»
03148, Київ, а/с 115.
Тел./факс: (066) 60 50 199, (068) 126 49 26
E-mail: lesya3000@ukr.net